

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Березень 2024 р.

№ 3 (359)

Микола Дербак: Національний парк – це синергія природи, людини, культури

Микола Юрійович Дербак народився 28 листопада 1968 року у селі Колочава Міжгірського району (нині – Хустський район). У 2002 році закінчив біологічний факультет УжНУ. Кандидат філософських наук. Заслужений природоохоронець України.

Із 2010 року – директор НПП «Синевир». Завдяки його зусиллям у 2017 році майже 3 тисячі гектарів пралісів Нацпарку включені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, а також організовано найбільший в Україні Реабілітаційний центр бурих ведмедів.

Сьогоднішня розмова із крайовим парламентарем про депутатську, природоохоронну й волонтерську діяльність, бачення перспектив на майбутнє.

Миколо Юрійовичу, попри свою основну роботу та депутатську діяльність, Ви активно займаєтесь волонтерством. Неодноразово відвідували на фронті наших Воїнів, які боронять державу від ворога, за що відзначені керівниками різних військових підрозділів.

Моє серце, як і кожного свідомого українця, не залишається байдужим до потреб тих, хто сьогодні стоїть на захисті держави. Незважаючи на насичений графік роботи, разом зі своїми колегами, друзями завжди знаходимо час аби організувати чи доправити допомогу на фронт нашим військовим, нашим землякам. Волонтери добре усвідомлюють, наскільки цінною є така матеріальна і моральна підтримка Воїнів.

Наші часті поїздки на території, де ведуться бойові дії, спілкування із військовослужбовцями, безперечно, стають джерелом натхнення для них, підтримкою у складних

моментях і справжнім підтвердженням того, що ми поважаємо їх безцінний щоденний подвиг.

За цей час ми налагодили взаємодію із керівниками різних військових формувань, щоб забезпечити їх потреби та допомогти вирішити проблеми, з якими вони періодично зіштовхуються.

Про такі поїздки я зазвичай звітую у соцмережах, аби своїм прикладом спонукати інших на активну участь у житті країни та допомогу тим, хто цього найбільше потребує. Адже бути волонтером – відповідальна місія, і найвища оцінка для мене – це коли твої добрі справи стали у нагоді, не вимагаючи нічого натомість. І я вдячний своїй команді однодумців за відвагу, силу і доброту на благородні справи.

Понад 20 років Вам довірено дбати про унікальну природу нашого краю, аналогів якій майже немає у світі. Що б Ви хотіли серед своїх пріоритетів

у роботі та досягнень на посаді директора Національного природного парку «Синевир»?

Це важлива місія – дбати про унікальну природу рідного краю, дбайливо її оберігати. Одним із головних пріоритетів у моїй роботі, як директора Національного природного парку «Синевир» є збереження біорізноманіття.

Другим важливим аспектом є збереження водних ресурсів. Озеро Синевир є найвідомішою визначною пам'яткою Закарпаття, справжньою перлиною Карпат потребує особливої уваги у зв'язку зі збільшенням туристичного потоку та впливом людської діяльності на його екосистему. Ми впроваджуємо окремі програми моніторингу якості води, регулювання туристичного навантаження та впровадження вкрай необхідних технологій.

продовження на 2 стор.

ЛІСИ - НАЙБІЛЬШЕ ПРИРОДНЕ БАГАТСТВО НПП «СИНЕВИР»

Ліси – це не лише місце для відпочинку та джерело деревини, але й незамінний елемент екосистеми, який забезпечує життя на Землі. Щороку 21 березня ми відзначаємо Всесвітній день лісів, щоб підкреслити важливість їх збереження та раціонального використання.

Ліси виконують ряд важливих функцій, які впливають на клімат, біорізноманіття та життєзабезпечення людей. Вони є джерелом кисню, поглинають вуглекислий газ, сприяють збереженню водних ресурсів та запобігають ерозії ґрунтів. Крім того, ліси є місцем проживання для безлічі видів рослин і тварин, з якими люди взаємодіють у їхньому повсякденному житті.

Незважаючи на їх важливість, ліси по всьому світу стикаються з численними загрозами. Знищення лісів внаслідок незаконної рубки, вирубування для землеробства та розширення населених пунктів призводить до втрати природного середовища для багатьох видів. Крім того, зміна клімату впливає на здатність лісів адаптуватися до нових умов, збільшуючи ризик виникнення лісових пожеж та поширення хвороб.

Збереження лісів є нагальним завданням для всіх нас. Важливо розвивати стратегії сталого лісового господарства, які забезпечать збалансований підхід до використання лісових ресурсів.

Наша спільна діяльність може забезпечити майбутнє наших лісів та зберегти їх для майбутніх поколінь.

Марина ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу ЕОР

початок на 1 ст.

Серед актуальних чинників – освіта і популяризація природних цінностей. Ми вважаємо, що усвідомленість та відповідальне ставлення до природи формуються змалку. Тому наші фахівці активно впроваджують освітні програми серед місцевого населення, школярів і туристів, розповідаючи про унікальність парку та важливість його збереження.

Насамперед досягнення спеціалістів включають у себе запровадження системи екологічного моніторингу, встановлення нових стандартів для туристичної інфраструктури з мінімальним впливом на природу, а також підписання міжнародних угод про збереження біорізноманіття.

Аби відновити Музей лісосплаву, який був зруйнований катастрофічним паводком у 1998 році, зараз доводиться чимало вирішувати поточних питань.

© Закарпатська обласна рада

Загалом Музей лісосплаву є не лише символом нашої культурної спадщини, але й важливим джерелом знань про історію та традиції «бокорахів» у нашому регіоні.

Зрозуміло, що у реаліях сьогодення відновлення Музею лісосплаву є надскладним завданням. Намагаємося залучати громадськість та інші дотичні структури до цієї ініціативи. Упевнений, що спільними зусиллями ми зможемо успішно завершити цей проект. Задля цього упродовж останнього часу вибудовуємо так стратегію своєї роботи та намагаємося щодня підтвердити, що національний парк – це синергія природи, людини, культури...

Ким Ви у дитинстві мріяли стати? Чи збулися Ваші сподівання?

У дитинстві я мріяв стати військовим. Також хотів бути винахідником та господарником, чия праця здивує багатьох краян. Приваблювала мене також думка про вченого. Згодом вирішив стати агрономом, як батько. Здобувши відповідну спеціальність, тривалий час і працював у тодішніх колгоспних господарствах краю.

Однак, обставини що склалися у колективних господарствах на той час, змусили мене перекаваліфікуватися і перейти на роботу в природоохоронну сферу. Відтак працював лісником, а з часом

лісничим у Колочавському лісництві. Потім головним природознавцем у НПП «Синевир», а у 2010 році очолив Нацпарк.

Нині усвідомлюю, що правильно обрав життєвий шлях, і став тим, ким завжди хотів бути: вільною людиною, яка має можливість ділитися своїми досягненнями та досвідом.

Зараз в інфопросторі активно обговорюється питання щодо побудови вітростанцій на хребтах закарпатських полонин. Чи звертаються до Вас за порадою фахівці-екологи або забудовники? Яка Ваша думка щодо цих процесів у нашому краї?

Як еколог, розумію важливість розвитку альтернативних джерел енергії з метою зменшення викидів парникових газів та зменшення залежності від вугілля і інших забруднюючих джерел енергії.

Проте, при цьому необхідно уважно оцінювати потенційні екологічні наслідки будівництва вітростанцій. Хребти полонин – це унікальні екосистеми, які можуть постраждати від змін у природному середовищі, спричинених побудовою та експлуатацією вітростанцій. Зміни в ландшафті, руйнування місцевих біотопів, вплив на міграцію птахів та інших видів – це лише деякі з можливих наслідків.

Переконаний, що будівництво вітростанцій на хребтах полонин є недоцільним, так як існуватиме негативний вплив на навколишнє середовище та збереження екологічної рівноваги в цьому регіоні. Крім того, надзвичайно важливо враховувати думку місцевого населення та забезпечити його участь у процесі прийняття рішень.

Як в очолюваній Вами природоохоронній установі борються із браконьєрством та незаконною рубкою дерев?

Як директор парку, я глибоко занепокоєний цими практиками, які загрожують нашим природним ресурсам та екосистемам. Проте, наш колектив, у межах повноважень, вживає необхідні кроки для боротьби з цими проблемами з метою захисту нашої природи.

Задля цього створено спеціалізовані патрульні групи, що складаються із кваліфікованих працівників, які проводять систематичні патрулювання та

вживають відповідні заходи у разі виявлення порушень.

Крім того, ми підтримуємо тісну співпрацю з місцевими правоохоронними органами, що дозволяє ефективно реагувати на можливі ситуації незаконної діяльності на території парку; активно займаємося освітньою діяльністю серед місцевого населення та відвідувачів парку. Проводимо інформаційні кампанії, тренінги та семінари, спрямовані на підвищення свідомості щодо важливості збереження природи, негативних наслідків браконьєрства і незаконних рубок.

Нацпарк бере участь у транскордонній співпраці. Які проекти вважаєте найбільш вагомими?

Один із найбільш вдалих проектів транскордонної співпраці, я вважаю – «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», який фінансується урядом Німеччини. У рамках цієї ініціативи маємо можливість проводити моніторинг рідкісних видів рослин і тварин та розробляємо стратегії їхнього збереження й відновлення природного середовища.

Однією з природних перлин національного парку є найбільший в Україні Реабілітаційний центр бурих ведмедів та хижих птахів. Тут вони знаходять безпечне місце для відновлення і відпочинку, а також отримують необхідну підтримку від фахівців доглядачів та ветеринарів парку.

Парк приділяє особливу увагу також хижим птахам, які є важливою ланкою у регулюванні популяцій та збереженні різноманіття екосистеми. Спеціалізовані вольєри та зони для життя встановлені для птахів, що потребують допомоги чи реабілітації. Тут проводиться наукова і медична робота для вивчення та захисту цих видів.

Співробітники парку постійно розширюють свої можливості для збереження та реабілітації тварин. Зокрема, планується розширення території Центру для бурого ведмеда, а також будівництво вольєру парнокопитних диких тварин, а саме – розширення природної території для них, благоустрій території, будівництво Інформаційного центру тощо. Робота над реалізацією цих планів триває...

У фокусі постійної комісії з питань екології та використання природних ресурсів, агропромислового комплексу, розвитку села та земельного устрою – збереження навколишнього природного середовища та раціональне використання його ресурсів..

Команді профільної комісії, у якій я працюю від початку своєї каденції в облраді, вдалося зробити кілька важливих досягнень. Зокрема, прийняття і реалізація заходів з охорони навколишнього природного середовища Закарпатської області, управління водними і лісовими ресурсами. Завдяки таким

програмним документам були ухвалені стратегічні управлінські рішення щодо оптимізації сталого і раціонального використання природних ресурсів у всіх сферах життєдіяльності.

Водночас депутати активно працювали над заходами з охорони й відновлення лісових масивів в області. За нашої участі були прийняті законодавчі акти, спрямовані на збереження лісових ресурсів, заборону незаконної рубки дерев та відновлення лісових насаджень. Це сприятиме збереженню біорізноманіття і лісів, як важливого кліматичного ресурсу. У межах повноважень було також здійснено значний прогрес у впровадженні ефективних альтернативних джерел енергії, підтримуючи ініціативи щодо встановлення сонячних панелей, інших енергоефективних заходів, що сприятимуть зменшенню викидів парникових газів та забезпечать енергетичну безпеку регіону.

Ви – науковець, над чим зараз працюєте?

Сьогодні, спільно зі своєю командою вивчаємо нові методи та технології, які допоможуть нам ефективніше вирішувати проблеми збереження природи.

До прикладу: наразі розглядаємо можливість використання дронів для моніторингу дикої фауни і флори, що дозволить нам отримувати більш точні дані та зменшити вплив на довкілля. Також зосереджуємо увагу на дослідженні міграційних маршрутів диких тварин тощо.

Окрім цього, намагаюся завершити докторську дисертацію, тематика якої спрямована на збереження і відновлення природного середовища.

Ваші побажання краям?

Насамперед бажаю усім краям мудрості й терпіння у досягненні спільних цілей, а найголовніше – Перемоги над загарбником та мирного неба над головою.

Як директор парку, закликаю усіх охочих до ефективної і продуктивної співпраці. Наша команда одностайно і професіонально завжди відкрита до спілкування, готова вислухати рекомендації й пропозиції та обговорити дієві ініціативи, спрямовані на розбудову рідного краю та благо його жителів.

Розмовляла
Катерина БІЗІЛЯ

ПРАЛІСИ ЄВРОПИ – ВСЕСВІТНЯ ПРИРОДНА СПАДЩИНА ЮНЕСКО

Букові праліси представляють повне серійне різноманіття, яке притаманне для Європи та мають достатній розмір, щоб підтримувати природні процеси розвитку, необхідні для забезпечення довго-строкової екологічної життє-здатності лісових екосистем в цілому. Вони довершують спектр букових лісів та додають останні суттєві за площею залишки букових пралісів Європи.

Праліси репрезентують найбільш завершені й повні екологічні моделі, де відображено процеси, що відбуваються в чистих букових лісостанах за різноманітних природно-кліматичних умов. Це воістину безцінний генофонд бука лісового та ряду інших видів, що приурочені до його ареалу.

Для розуміння історії та еволюції роду бука лісового, який завдяки своїй поширеності на Європейській території, є глобально важливим – це недоторкані природні комплексні ліси помірної зони, які демонструють його екологічну закономірність, що характерна для ряду різноманітних лісорослинних умов. Вони охоплюють усі висотні пояси від морського узбережжя до верхньої межі лісового поясу і більше того, включають залишки лісових ділянок вздовж зовнішньої межі поширення бука лісового.

Сьогоднішня динаміка формування

створення повної серійної транс-національної суходільної ділянки із 94 кластерних частин у 18 країнах Європи для функціонального забезпечення їх охорони і збереження, як унікальної лісової екосистеми, що об'єднує так багато складових частин, що вимагає тісної міжнародної співпраці.

Для визначення площ пралісів ЮНЕСКО, букові лісові ділянки, в тому числі НПП «Синевир», також пройшли певні етапи наукових

досліджень та Міжнародної експертної оцінки на їх природне походження об'єкту пралісів: один із перших, що був визнаний 28.06.2007 рік на 31 сесії Комітету Всесвітньої спадщини в місті Крайстчюрч (Нова Зеландія); другий 07.07.2017 р. на 41 засіданні Комітету в місті Краків (Польща);

третій 28.07.2021 р. на 44 сесії Комітету в місті Фучжоу (Китай), що становлять на сьогодні загальну площу 127 404, 04га та буферною зоною 343 399, 86га. Серед Європейських країн за площею

пралісів Україна займає 1 місце – 28 985,97 га, Румунія 2 місце – 23 982,77 га, Болгарія 3 місце – 10 988,91 га і Словаччина 4 місце – 9 760,00 га.

Серед областей України Закарпаття займає найбільшу площу пралісів, що складаються із 12 кластерних складових частин загальною площею 27 635,67 га, буферною зоною 37 240,68 га, що перевищує навіть окремі країни Карпатського регіону не говорячи про інші країни Європи.

Букові праліси Національний природний парк «Синевир» загальною площею 2 865,04 га та буферною зоною 1 090,94 га розподілені за 4 кластерними складовими частинами:

- Стримба – праліси: складова частина 260,65 га, буферна зона 191,14га (Колочавського ПНДВ);
 - Дарвайка – праліси: складова частина 1 588,46 га, буферна зона 312,32 га, що об'єднані із трьох природоохоронних науково-дослідних відділень (Колочава, Синевир, Остріки);
 - Квасовець – праліси: складова частина 561,62 га, буферна зона 333,63 га (Квасовецького ПНДВ);
 - Вільшани – праліси: складова частина 454,31 га, буферна зона 253,85 га (Вільшанського ПНДВ)
- У пралісах Національного

природного парку «Синевир» зустрічаються багато ярусніст деревостанів різного видового складу та вікової структури з різними стадіями за віковими групами (ювеніальна, віргініальна, генеративна, субседіальна, сеніальна, постсеніальна) з наявністю в них природного самосіву і підросту, молодняків, середньовікових, пристигаючих, стиглих, а також одиничних давніх і старовікових дерев вік яких набагато перевищує за 300 років, а діаметр на висоті грудей сягає 150-170 см. Вікове різноманіття є важливим показником пралісових деревостанів з наявністю в них широкого спектру параметрів за розмірами (висоти, діаметру та дуже старих дерев). Унікальною особливістю пралісів є те, що вони зростають за різним видовим складом по вертикальній зональності від середнього, верхнього лісового та в зоні субальпійського поясу на схилах різної експозиції та крутизни від 15-20° до 35-47°, а також вони зростають на території Колочавського природоохоронного науково-дослідного відділення за межами загальноприйнятого для Українських Карпат оптимуму поширення чистих бучин, що переходять у букове криволісся – 1350 м.в.н.р.м.

У пралісах в незайманих ділянках дикої природи зберігається надзвичайно цінна інформація про історично-географічний розвиток лісової рослинності та фауни-ендемів (43:308) реліктів (2:2) та загальні життєві процеси тваринного світу після льодовикового періоду.

Цінність пралісів надзвичайно велика для науковців, суспільства, але важливим є і те, що система заповідності таких об'єктів на території НПП «Синевир» гарантує їх збереження для майбутніх поколінь, як стійкого біологічного фонду.

Юрій ЯРЕМА,
заступник начальника
наукового відділу

Сьогоднішня динаміка формування структури Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО, спільного розширеного об'єкту «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» – це

У НПП «Синевир» з'явилася нова фотозона вікового механізму

У серці Карпатських гір, де вітер шепоче легенди, а ріки й потічки співають свої пісні, знаходиться неповторний у своїй красі та багатстві Національний природний парк «Синевир».

Саме на його території у підніжжі неповторно-привабливого озера Синевир, де природа щедро демонструє свої дари, інспектори Синевирсько-Полянського ПНДВ створили ще один шедевр - валило, яке зберігає свою актуальність серед місцевих мешканців та туристів.

«ВАЛИЛО» - пристрій, що складається із дерев'яної діжки, жолобів та дерев'яного колеса, яке обертається під тиском води. Незважаючи на свою простоту, валило зберігає актуальність серед окремих горян карпатського краю і по нині.

Валило має давню історію. Перші

водяні колеса з'явилися кілька тисяч років тому, де використовувалися для поливу сільськогосподарських угідь та для подачі води в населені пункти. З часом, ідея водяного колеса поширилася повсюди і вона відіграла ключову роль у водних системах багатьох цивілізацій. У різних культурах водяне колесо могло мати різні конструкції та розміри, але його основний принцип залишався незмінним - перетворення енергії води в рух.

У Карпатах горяни його використовували для прання та ущільнення вовни та виробів з неї, особливо для полоскання шерстяних ковдр та пледів, шляхом валяння під силою водяного виру тощо. Повірте, хто щоб не казав, а місцеві мешканці добре знають, що ніщо не зробить, шерсть м'якішою та чистішою, ніж

проточна гірська вода, що протікає через валило. Саме вода, що пройшла через шерсть впродовж 6 - 7 годин, забираючи з собою забруднення та зайву жирність, залишить за собою лише свіжість і чистоту.

Хоча сучасні технології пропонують більш швидкі та ефективні методи чищення вовни, валило залишається незмінним символом гірського життя та культури.

Сьогодні такі пристрої як валило залишаються символом співіснування людини та природи...

Василь БАРНА,
нач. Син.-Полянського ПНДВ

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214

РЕДАКТОР

МИКОЛА ДЕРБАК

Комп'ютерна верстка та дизайн
Марина Печкан, Мар'яна Печкан

Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синемир»

Адреса:

с. Синемир, 162б, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041

e-mail: npp-synevyr@ukr.net

www.npp-synevyr.net.ua

За точність наведених фактів відповідаль-
ність несуть автори матеріалів.

Листування з читачами – тільки на сторін-
ках газети.

Тираж 100 прим.

Зам.

Номер віддруковано в НПП «Синемир»

Андруся Івана Павловича,
інспектора І к. Квасовецького
ПНДВ;

Бугину Ларису Василівну,
провідного економіста;

Басараба Сергія Євгеновича,
інспектора І к. Негровецького
ПНДВ;

Гречин Марину Михайлівну,
фахівця ВТО;

Ковача Володимира Степановича,
інспектора І к. Синемирсько-
Полянського ПНДВ;

Кута Миколу Луковича,
заступника начальника

Синемирського ПНДВ;

Печкан Мар'яну Іванівну,
фахівчиню відділу ЕОР;

Путрашика Івана Михайловича,
техніка;

Рошинець Мар'яну Юріївну,
сторожа Колочавського ПНДВ;

Руснак Любов Степанівну,
інспектора І к. Синемирсько -
Полянського ПНДВ;

Рошинця Василя Васильовича,
провідного інженера з ОП і ТБ;

Савку Івана Юрійовича,
інспектора І к. Вільшанського
ПНДВ;

Сятиню Михайла Михайловича,
інженера з відтворення екосистем;

Фетька Василя Ільковича,
верстатника;

Ярему Михайла Івановича,
інспектора І к. Негровецького
ПНДВ.

Бажаємо світлої долі, гарного
настрою, радості і затишку в родині.
Нехай люди шанують а будинок
буде наповнений теплом і
затишком.

Бажаємо щастя і достатку,
Ясного неба і тепла.
В житті вам злагоди й порядку,
Щоб доля світлою була.

Вітаємо з 45-річним ювілеєм
Барну Івана Васильовича,
інспектора І к. Колочавського
ПНДВ.

Нехай кожен день приносить
лише хороші новини, позитивні
емоції, удачу а всі починання
супроводжує надія та успіх.

**Хлібом достиглим хай доля
ясніє,
Сиплеться миром, здоров'ям,
добром.
Ні болю, ні втоми хай серце не
знає,
А повниться щастям, як
стиглим зерном.**

**З повагою і щирими
побажаннями – колектив
працівників НПП «Синемир».**

Вітаємо з днем народження
Суботу Василя Івановича,
начальника державної охорони
ПЗФ.

Бажаємо довгих і щасливих років
життя. Хай дорога життя квіт-
чається вагомими успіхами, міцним
здоров'ям.

Бажаємо радості, здоров'я,
Підтримки рідних вам людей.
І тільки радісні клопоти
Нехай приносить кожен день.

Щиро поздоровляємо
Росоху Василя Івановича,
заступника директора НПП
«Синемир».

Бажаємо вам міцного здоров'я,
достатку, успіхів у роботі,
благополуччя у родині.

Хай щастя завжди
супроводить вас,
Людська повага й шана не
минають.

А вашу мрію й працю
повсякчас,
Лиш визнання вінчають.

Вітаємо з днем народження
Суботу Василя Івановича,
начальника державної охорони
ПЗФ.

Бажаємо довгих і щасливих років
життя. Хай дорога життя квіт-
чається вагомими успіхами, міцним
здоров'ям.

Бажаємо радості, здоров'я,
Підтримки рідних вам людей.
І тільки радісні клопоти
Нехай приносить кожен день.

Всі народи світу
мають величезну
духовну та куль-
турну спадщину,
яка складається зі
звичаїв, традицій
та фольклору.
Українці не є
в и н я т к о м .
Заглиблення в
н а р о д н у
обрядовість наших
предків – це
святий обов'язок
кожного етносу,
адже розуміння
цінностей свого

майбутнього, на створення нових
традицій.

Культурна спадщина України
неповторна і самобутня. Для кожної
пори року, для кожного свята
притаманними були свої особливі
традиції. Багатьма обрядовими
діями супроводжується початок
весни в Україні.

Свято весни – це величний,
поетичний гімн людині та весняній
природі. Раділи приходу весни всі: і
старі, і молоді, і діти. Таким чином
утверджували перший день весни.
Молодь співала веснянки у яких
зверталася до жайворонків щоб ті
принесли на крилах весну.

1 березня, фахівці відділу
еколого-освітньої роботи разом з
вихованцями Синемирського ДНЗ
зустрічали весну так, як це робили
наші далекі предки. Вони поринули
у минуле, бо тоді люди повністю
залежали від природи – від сонця,
від морозу, від дощу. Вони вірили в
те, що можуть вплинути на сили
природи. Чим саме? Словом, піснюю,
магічною дією. Вірили, що й весна
швидше прийде, якщо її покликати.

Діти співали заклички,
відгадували загадки. Потім провели
цікавий експеримент. Фахівці парку
подарували діткам фарфорові
пташки-свистульки, які видають
звук високої частоти (свист) при
продуванні через них повітря. А
наливши в нього трошки води –
видає зовсім інший звук - наче спів
соловейка. Також навчали діток як з
підручних матеріалів виготовляти
шпаківні для пташок.

«Будь майстром, поетом,
художником у справі, яку ти
любиш!» - писав Василь Сухом-
линський.

Тож дітки разом із своїми
вихователями навчались зустрічати
весну за давнім українським
звичаем, відтворювати народний
фольклор та не забувати наші давні
звичаї. У цих обрядах і традиціях
наше коріння, краса, талант і
мудрість нашого народу.

Тож давайте їх вивчати і берегти
разом!

Мар'яна ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу ЕОР

Спільний проєкт ліцею і нацпарку до Міжнародного дня Землі

«Що я можу зробити для майбутнього планети?»

Щороку 20 квітня жителі нашої
планети відзначають Міжнародний
день Землі. Це чудова нагода вкотре
замислитися над проблемою
збереження навколишнього середо-
вища, усвідомити необхідність
порозуміння між людиною та приро-
дою, об'єднатися заради благопо-
луччя нашого подальшого існування
на планеті.

Учні початкової ланки Сине-
мирського ліцею разом зі своїм
вчителем також долучилися до
відзначення Всесвітнього дня Землі.

Зокрема, було
проведено спільний
урок-проєкт «Що я
можу зробити для
майбутнього планети».

А ще учні презенту-
вали міні-проєкт «Моя
обіцянка Землі» та
колективну творчу
роботу «Ми любимо
свою планету», ство-
рювали аплікацію на
тему «Життя планети у
моїх руках» (3-Б клас,
вчитель – Печкан М.І.).

Проведений захід дуже зацікавив

дітей, сприяв поглибленню їхніх
екологічних знань, розвитку творчої
уяви, спонукав учнів до розуміння
необхідності дбайливого ставлення
до природи, а також відчуття
власної відповідальності за збере-
ження середовища.

Протидіяти екологічним пробле-
мам — це не обов'язково здійснювати
героїчні вчинки. Почніть з маленьких
кроків: посадіть дерево чи підніміть
обгортку з асфальту тощо. Згодом
Ваша уважність до довкілля стане
стилем життя, який надихатиме інших!

Зокрема, було
проведено спільний
урок-проєкт «Що я
можу зробити для
майбутнього планети».

А ще учні презенту-
вали міні-проєкт «Моя
обіцянка Землі» та
колективну творчу
роботу «Ми любимо
свою планету», ство-
рювали аплікацію на
тему «Життя планети у
моїх руках» (3-Б клас,
вчитель – Печкан М.І.).

Проведений захід дуже зацікавив

Власкор.